

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 14.11.2022 § 78

§ 78

Edustajan nimeäminen ja toimiohjeen antaminen Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) yhtymäkokoukseen 18.11.2022

Valmistelijat / lisätiedot:
Heino Waltteri

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallituksen konsernijaosto nimeää Espoon kaupungin edustajaksi HSY:n vuoden 2022 syysyhtymäkokoukseen 18.11.2022 kaupunkiympäristön toimialajohtaja Olli Isotalon tai hänen määräämänsä ja antaa yhtymäkokousedustajalle toimiohjeeksi kokouksessa

1
kannattaa hallituksen esitystä hallintosäännön hyväksymiseksi

2
kannattaa hallituksen esitystä kuntayhtymän talousarviovuotta 2022 koskevan sidotun investointimäärärahan korottamisesta vesihuollon osalta 198 000 000 eurosta 204 000 000 euroon ja sidotun toimintamäärärahan korottamisesta vesihuollon osalta 119 833 000 eurosta 135 000 000 euroon

3
kannattaa hallituksen esitystä merkitä tiedoksi hallituksen lausunto tarkastuslautakunnan vuotta 2021 koskevan arviointikertomuksen johdosta

4
kannattaa hallituksen esitystä hyväksyä strategia 2030:n
- toiminta-ajatus, arvot ja visio vuoteen 2030, strategiset painopisteet, päämäärät ja niiden tavoitteet vuoteen 2030, sekä
- päämäärien mittarit, niiden tavoitetasot vuosille 2025 ja 2030 sekä päämääriä toteuttavien ohjelmien aihiot

5
kannattaa hallituksen esitystä hyväksyä HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2025, päättää valtuuttaa hallitus ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa vuoden 2023 talousarvion puitteissa enintään 160 000 000 euroa sekä päättää talousarviovuoden sitovat määrärahat hallituksen esityksen mukaisesti

6
kannattaa hallituksen esityksiä hyväksyä jäte- ja vesihuollon investointistrategiat 2030 ja investointiohjelmat 2023–2032

7
esittää, että yhtymäkokous kehottaa kuntayhtymän hallitusta huomioimaan

toiminnassaan Espoon toiminta- ja taloussuunnitelmasta antamassaan lausunnossa esittämät huomiot

- talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen hillitsemisestä,
- keinojen etsimisestä keskeisiin tavoitteisiin, kuten tuottavuuden paranemiseen ja vesitaksojen reaalikorotusten hillitsemiseen, pääsemiseksi, sekä
- investointiohjelmassa tuottavuutta lisäävien investointien painottamisesta ja pitäytymisestä perussopimuksen mukaisiin tehtäviin liittyviin investointeihin ja perustoimintoihin

8

esittää, että yhtymäkokous kehottaa kuntayhtymän hallitusta kiirehtimään investointeja, joilla ehkäistään jätevesien ylivuotoja, muun muassa Gräsanojaan

9

kannattaa kokouksessa muita hallituksen esityslistan mukaisia esityksiä.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Syysyhtymäkokous

HSY:n syysyhtymäkokous pidetään 18.11.2020 klo 10.30 Ilmalassa, koukshuoneessa Louhikko, osoitteessa Ilmalantori 1, Helsinki. Kokouksen esityslista on oheismateriaalina.

Syysyhtymäkokouksessa käsitellään hallituksen esitykset HSY:n hallintosäännön päivittämiseksi, strategiaksi 2030 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2023–2025.

Lisäksi yhtymäkokouksessa käsitellään sidotun investointi- ja toimintamenomäärärahan korottaminen, selvityksen antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuonna 2021 antamista suosituksista, vesihuollon investointistrategia 2030 ja investointiohjelma 2023–2032 sekä jätehuollon investointistrategia 2030 ja investointiohjelma 2023–2032.

HSY:n hallintosäännön päivittäminen

HSY:n nykyinen hallintosääntö tuli voimaan 1.9.2017. Hallintosääntömuutosten tavoitteena on päivittää hallintosääntö vastaamaan paremmin Kuntaliiton hallintosääntömallin tekstejä ja kuntalain muutoksia, korjata tekniset virheet ja puutteet, selkeyttää hallituksen ja toimitusjohtajan toimivaltaa sekä tuoda joustavuutta toiminnan sisäiseen järjestämiseen. Hallintosäännön päivittämisellä ei tehdä muutoksia olemassa olevaan organisaatioon. Päivitetystä hallintosäännöstä tulosalueita ei ole määritelty tarkemmin ja hallitus voi myöhemmin määrittellä tulosalueet uudelleen. Toimintaorganisaation tarkemmasta rakenteesta ja toiminnasta päättäisi toimitusjohtaja.

Hallintosäännön hyväksyy perussopimuksen mukaan yhtymäkokous. Hallintosääntöluonnos on ollut etukäteen jäsenkunnilla kommentoitavana.

Sidotun investointi- ja toimintamäärärahan korottaminen

Talousarviovuonna 2022 HSY:llä on kaksi sidottua määrärahaa: HSY:n toimintamenot (vesihuolto 119,8 milj. euroa ja jätehuolto 86,3 milj. euroa) ja investointimenot (vesihuolto 198,0 milj. euroa ja jätehuolto 22,4 milj. euroa). Jätehuollon toimintamenojen ja investointien ennustetaan alittavan talousarvionsa. Vesihuollon ennakoidaan ylittävän sidotun määrärahasa toimintamenojen ja investointien osalta.

Toimintamenojen osalta vesihuollon ennakoidaan ylittävän talousarvionsa noin 14,6 milj. eurolla. Ylitys tulee kohonneesta sähkön hinnasta (7,7 milj. euron lisäys) ja Suomenojan jätevedenpuhdistamon purkamiseen liittyvistä lisävarauksista (7,0 milj. euron lisäys). Investointien osalta vesihuollon ennakoidaan ylittävän vuositasolla talousarvionsa noin 5,4 miljoonalla eurolla. Suurin muuttuja on Blominmäen hankkeen töiden viivästyminen, joka on nostanut kustannuksia noin 20 miljoonalla eurolla.

Selvityksen antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuonna 2021 antamista suosituksista

HSY:n hallintosäännön 36 §:n mukaisesti kuntayhtymän ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa hallitukselle ja yhtymäkokoukselle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta. Yhtymäkokous päätti kokouksessaan 30.5.2022 § 2 merkitä tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuoden 2021 toiminnasta ja taloudesta sekä lähettää sen tiedoksi ja toimenpiteitä varten HSY:n hallitukselle ja kehottaa hallitusta antamaan yhtymäkokoukselle selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan suositusten perusteella on ryhdytty.

Hallitus antaa liitteen mukaisen selvityksen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esiin nostamista asioista ja mahdollisista toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

HSY:n strategia 2030

HSY:n strategia 2030 pohjaa neljälle arvolle: palveluhenkisesti, avoimesti, vastuullisesti ja yhteistyössä. Strategian visiona vuoteen 2030 on ”Yhdessä teemme maailman kestävimmän kaupunkiseudun”. Toiminta-ajatus on ”Tuotamme vesi- ja jätehuollon palveluja sekä seudullista tietoa”.

HSY:n strategia 2030 koostuu neljästä painopisteestä sekä niitä toteuttavista kymmenestä strategisesta päämäärästä, jotka liittyvät ympäristövastuuseen, työn murrokseen, kestäväan talouteen ja asukaskokemukseen. Strategisille päämäärille on asetettu tavoitteet vuoteen 2030, joiden toteumista seurataan yhteensä kymmenellä mittarilla. Mittareilla on asetettu tavoitetasot vuoteen 2025 ja vuoteen 2030.

Espoo on HSY:n strategiasta, toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vesi- ja jätehuollon investointistrategioista ja -ohjelmista antamassaan lausunnossa todennut, että HSY:n tulee sisällyttää strategiaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti sopimat tavoitteet vuodelle 2023, jotka ovat:

1 Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %

Mittarit:

- Tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja mittareiden tarkentaminen
- Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi niin, että tarvetta vesihuollon tariffien reaalille hinnankorotuksille pystytään hillitsemään
- Toimintamenot euroa/asukas

2 Ympäristövastuullisuuden lisääminen

Mittarit:

- Yhdyskunta- ja kotitalousjätteen kierrätysaste vuosittain, tavoitetaso 2023: vähintään 56 % (vuoden 2025 tavoitetaso 60 %)
- Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa, tavoitetaso 2023: enintään 102 000 t CO₂-ekv
- Hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen hiilineutraalisuustavoitteeseen 2030 pääsemiseksi

3 Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen

Mittarit:

- Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain.
- Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, tavoitetaso 2023: enintään 19 %

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2025

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta jäsenkunnilta saamat lausunnot merkittiin tiedoksi hallituksessa 23.09.2022.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 %:n vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Toiminta- ja taloussuunnitelman tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030 sekä jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin.

HSY:n käyttötaloutta rasittaa aineiden ja tarvikkeiden sekä energian kustannusten nousu. HSY:n toimintatuotot vuonna 2023 ovat 426,9 milj. euroa, 25,5 miljoonaa (6,4 %) enemmän vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon maksuihin on vuodelle 2023 suunniteltu 3 % reaalikorotus inflaatiovaikutuksen 7 % lisäksi. Suunnitelmavuosille 2024 ja 2025 on maksuissa huomioitu inflaatio 2,0 % ja reaalikorotus 3 %.

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan hieman kasvavan. Suurimpia syitä kasvulle ovat hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrien kasvaminen sekä biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. Hintoihin suunnitellaan 4,5 prosentin korotus, joka vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

HSY:n toimintamenot vuonna 2023 ovat 213,1 milj. euroa, joka on 6,6 miljoonaa (3,0 %) vähemmän kuin vuoden 2022 ennusteessa.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2023 on 215,9 milj. euroa (50,6 %), kun sen vuonna 2022 ennustetaan olevan

183,9 milj. euroa (45,8 %). Ero johtuu suurelta osin vuodelle 2022 tehdystä varauksesta Suomenojan laitoksen purkuun sekä myyntituottojen arvioidusta kasvusta. Suunnitelmavuonna 2024 toimintakate paranee ja on 235,6 milj. euroa (52,9 %) ja vuonna 2025 253,4 milj. euroa (54,5 %).

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään 10 vuoden investointiohjelmaan, johon on tehty pieniä tarkennuksia aikataulu- ja laajuusmuutoksista johtuen. Vuonna 2023 investoinnit ovat yhteensä 205,8 milj. euroa, josta 177,0 miljoonaa on vesihuollon ja 24,3 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Nettorahoituskulut vuonna 2023 ovat 77,9 milj. euroa. Peruspääoman korko on vuonna 2022 0,5 %, vuosina 2023–24 1,0 % ja vuonna 2025 1,5 %. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat ollen vuonna 2025 78,5 milj. euroa. Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 425 milj. euroa. Lähivuosien suurten investointien takia HSY:n omavaraisuusaste heikkenee suunnitelmakausilla ollen vuoden 2025 lopussa 26,0 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,7 %.

Vuonna 2023 vuosikate on 138,0 milj. euroa investointien ja lainojen lyhennysten ollessa yhteensä 281 milj. euroa. Tilikauden tulos vuonna 2023 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 13,9 milj. euroa alijäämäinen, vuonna 2024 9,9 miljoonaa ylijäämäinen ja vuonna 2025 20,4 miljoonaa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten jälkeen tilikauden alijäämä on 13,8 milj. euroa vuonna 2023.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksessä on huomioitu kaupunkien lausunnot ja siihen on tehty HSY:n toiminnassa ja toimintaympäristössä kesän ja syksyn aikana tapahtuneista muutoksista aiheutuvat tarkennukset.

Espoo on toiminta- ja taloussuunnitelmasta antamassaan lausunnossa todennut mm., että HSY:n tulee pyrkiä tasapainottamaan taloutta ja hillitsemään velkaantumista. HSY:n tulee esittää toimet tai vaihtoehdot talouden tasapainotustavoitteen toteuttamiseksi. HSY:n alustava tuottavuusohjelma on tarpeellinen ja kannatettava, mutta ohjelma on keskeneräinen ja siten asiasta perusteellinen lausuminen ei ole ollut mahdollista.

Espoo pitää tärkeänä, että HSY pitäytyy niissä investoinneissa ja perustoiminnoissa, jotka liittyvät perussopimuksen mukaisiin tehtäviin. Hintojen korotuspainetta tulee pienentää toiminnan tuottavuutta ja kustannusrakennetta parantamalla sekä investointiohjelmaa priorisoimalla. Investointien priorisoinnissa tulee painottaa tuottavuutta lisääviä investointeja. Tuottavuuden paraneminen ja vesitaksojen reaalikorotusten hillitseminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Vesihuollon investointistrategia 2030 ja investointiohjelma 2023–2032

HSY:n hallintosäännön 8 §:n mukaan hallitus valmistelee kuntayhtymän investointistrategiat ja -ohjelmat yhtymäkokoukselle. HSY:n jäsenkaupungeilta saadut lausunnot merkittiin tiedoksi hallituksessa 23.09.2022. Lausuntojen tai kesän ja syksyn aikana tapahtuneen

toimintaympäristön muutosten perusteella ei ole ollut tarvetta muokata esitettyä strategiaa tai investointiohjelmaa.

Vesihuollon investointistrategia vastaa siihen, millaisia vaikutuksia toimintaympäristön muutoksilla ja kaupungin kasvulla on vesihuoltojärjestelmään ja millä painotuksilla eri tarpeisiin varaudutaan. Vesihuollon investointistrategian mukainen tavoitetilä 2030 on tuottaa pääkaupunkiseudun kehitystä vastaavat vesihuoltopalvelut, ylläpitää asiakkaiden palvelutaso, pienentää vesistökuormitusta nykyisestä sekä sovittaa investoinnit ja tulo-rahoitus kestävästi yhteen. Investoinnit pyritään rahoittamaan tulo-rahoituksella, mikä edellyttää maksutason nostoa nykyisestä sekä lisäksi maltillista lisävelan ottoa.

Vesihuollon investointistrategian toimenpiteet ja taloudelliset vaikutukset kuvataan tarkemmin vesihuollon investointiohjelmassa 2023–2032. Suunnitelmakauden kokonaisinvestoinnit ovat nykyrahassa 1 752 milj. euroa. Investointitaso nousee edelliseen investointiohjelmaan verrattuna (yht. 1 559 milj. euroa) yksikköhintojen tarkistamisen ja väylähankkeiden edellyttämien johtosiirtojen määrän kasvun vuoksi. Investointitasolla pystytään vastaamaan strategian tavoitteisiin tasapainoista taloutta tukevalla tavalla siten, että ohjelma on mahdollista rahoittaa kohtuullisella maksukehityksellä ja supistuvalla lainanotolla.

Jätehuollon investointistrategia 2030 ja investointiohjelma 2023–2032

HSY:n hallintosäännön 8 §:n mukaan hallitus valmistelee kuntayhtymän investointistrategiat ja -ohjelmat yhtymäkokoukselle. HSY:n jäsenkaupungeilta saadut lausunnot merkittiin tiedoksi hallituksessa 23.09.2022. Lausuntojen tai kesän ja syksyn aikana tapahtuneen toimintaympäristön muutosten perusteella ei ole ollut tarvetta muokata esitettyä strategiaa tai investointiohjelmaa.

Jätehuollon investointistrategia vastaa EU:n jättesäädösten ja kansallisen jätelainsäädännön vaatimuksia. Jäteasetuksen mukaisesti tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 % vuonna 2025, 60 % vuonna 2030 ja 65 % vuonna 2035. Lisäksi jätehuollon investointistrategialla pyritään vastaamaan valtioneuvoston 24.3.2022 hyväksymän valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteisiin. Jätehuollon investointien strategiset päämäärät asetetaan HSY:n strategian 2030 painopisteiden ja niitä ajavien muutosvoimien perusteella.

Jätehuollon investointiohjelman rakenne perustuu edellisten vuosien tapaan korirakenteeseen, jossa investoinnit on jaettu kolmeen pääkokonaisuuteen ja 14 koriin, joille on laadittu investointistrategiaan perustuvat päämäärä ja palvelutaso sekä suunnitelmakauden toimenpiteet. Suunnittelukauden alkupuoliskolla investointitarve on suuri, mikä lisää tarvetta kasvattaa tulo-rahoitusta alkuvuosina taksakorotuksilla. Kauden jälkipuoliskolla investointitaso laskee merkittävästi, jolloin taksakorotuksia ei tarvittane. Suunnitelmakauden 2023–2032 kokonaisinvestoinnit ovat 129,7 milj. euroa (edellinen investointiohjelma 182,1 milj. euroa), eli investointien suunniteltua kokonaistasoa on pienennetty merkittävästi edellisen investointiohjelman tasosta.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Hyväksyttävä hallintosääntö HSY
- 2 Hallintosäännön muutokset ja selitteet (valmisteluasiakirja) HSY
- 3 Selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen HSYn vuoden 2021 toiminnasta ja taloudesta
- 4 Yhdessä kestävään huomiseen - Strategia vuoteen 2030
- 5 Lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025
- 6 Vesihuollon investointistrategia 2030
- 7 Vesihuollon investointiohjelma 2023-2032
- 8 Jätehuollon investointistrategia 2030 HSY
- 9 Jätehuollon investointiohjelma 2023-2032 HSY
- 10 Talousmalli 2023-2032 HSY
- 11 Yhtymäkokous 18.11.2022 Esityslista HSY

Oheismateriaali

- Ääniluettelo 2022 HSY

Tiedoksi